

Revisionsrapport

Hantering av konst - uppföljning

Region Gävleborg

Lars-Åke Ullström
Erika Brodin

Mars 2018

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund	3
1.2. Syfte	3
1.3. Avgränsning.....	3
1.4. Metod.....	3
2. Iakttagelser och kommentarer	4
2.1. Ansvar.....	4
2.1.1. Iakttagelser	4
2.1.2. Kommentarer	4
2.2. Inköp	4
2.2.1. Iakttagelser	4
2.2.2. Kommentarer	5
2.3. Konsthantering.....	5
2.3.1. Iakttagelser	5
2.3.1.1. Stickprovskontroller.....	6
2.3.2. Kommentarer	8

Sammanfattning

Revisorerna har i granskningar för ett flertal år sedan noterat att den interna kontrollen inom konstområdet hade stora brister. Det gällde bland annat konstregistret som inte var uppdaterat, avsaknad av rutiner, tydlig ansvarsfördelning samt tillgång till tekniklösningar.

Dåvarande landstingsstyrelsen (fortsättningsvis används Regionstyrelsen) konstaterade att bristerna inte var acceptabla och att åtgärder skulle sättas in. Efter det har inventeringar av konsten genomförts, ny teknik för konstregistret har införskaffats och rutiner har utarbetats som finns tillgängliga på regionens hemsida.

Vi kan notera att åtgärder vidtagits under senare år för att förbättra kontrollen över regionens konstbestånd men att dessa inte givit det resultat som avsetts. Fortsatta åtgärder krävs från nämndens sida. Vi har noterat följande förstärkningsområden;

- Regionstyrelsen måste tillse att det pågående arbetet med övergripande riktlinjer/konstpolicy färdigställs och antas av nämnden.
- Åtgärderna för ett antal år sedan syftade till att bygga ett centralt register över regionens konstbestånd och att registret skulle vara aktuellt efter omfattande inventeringar. Så har det inte blivit.

Regionstyrelsen bör tillse att det nya konstregistrets uppbyggnad möjliggör en kontroll över regionens konstsamling.

Inventeringar måste genomföras på ett mer systematiskt sätt framöver och framförallt löpande. I detta fall bör nämnden tydliggöra det ansvar som enheten för kulturutveckling respektive det ansvar som verksamheterna har.

- Tydliggörande av principer för avyttring av konst. I dagsläget finns ca 6000 konstverk i lager/förråd.
- Utlåning av konst sker i dagsläget till verksamheter utanför regionen. Det är inte helt tydligt att utlåningsverksamhet är förenligt med styrelsens reglemente.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisorerna har i granskningar för ett flertal år sedan noterat att den interna kontrollen inom området hade stora brister. Det gällde bl. a. konstregistret som inte var uppdaterat, avsaknad av rutiner, otydlig ansvarsfördelning samt tillgång till tekniklösningar.

Dåvarande landstingsstyrelsen (fortsättningsvis används Regionstyrelsen) konstaterade att bristerna inte var acceptabla och att åtgärder skulle sättas in.

Efter det har inventeringar av konsten genomförts, ny teknik för konstregistret har införskaffats och rutiner har utarbetats som finns tillgängliga på regionens hemsida.

1.2. Syfte

Syftet med uppföljningen är att granska om regionstyrelsen säkerställt att regionens konstsamling hanteras på ett tillförlitligt sätt.

1.3. Avgränsning

Regionstyrelsens ansvar för konstnärlig miljögestaltning inom regionens lokaler – inköp, placering och vård av konst (utifrån reglementet).

1.4. Metod

Granskning av befintlig dokumentation som exempelvis riktlinjer och rutiner för hantering av konst.

Intervjuer med företrädare inom verksamhetsområde konst, Region Gävleborg samt med ett antal representanter från verksamheten vilka berörs av de rutiner som tagits fram

2. Iakttagelser och kommentarer

2.1. Ansvar

2.1.1. Iakttagelser

Enligt nu gällande reglementen har Regionstyrelsen ansvar för konstnärlig miljögestaltning i regionens lokaler. I detta ingår ansvar för inköp, placering och vård av regionens konst.

Den interna konstverksamheten ska, enligt kommentarerna till reglementet, tillhandahålla konstnärlig miljögestaltning i de lokaler där regionens olika verksamheter bedrivs.

Inom regionen pågår för närvarande ett arbete med att revidera reglementen inför kommande mandatperiod. Detta kommer att påverka ansvaret för regionens konst.

Enligt ett förslag till reviderade reglementen (ärende till RF 22/3 2018) kommer ansvaret för konsten att överföras från regionstyrelsen till kultur- och kompetensnämnden från och med 2018.

Inom kultur- och kompetensförvaltningen finns enheten för kulturutveckling som handhar det praktiska arbetet vad gäller konst inom regionen via verksamhetsområde konst. Under åren 2015-2016 tillhörde konstsamlingsverksamheten FM-avdelningen inom lednings- och verksamhetsstöd men fördes därefter över till enheten för kulturutveckling.

2.1.2. Kommentarer

Förslaget innebär sannolikt att tydligheten ökar i ansvar och roller. De administrativa resurserna som idag hanterar regionens konst hör i dagsläget till kultur- och kompetensnämndens ansvarsområde.

2.2. Inköp

2.2.1. Iakttagelser

Konstinköp sker i huvudsak på två sätt:

- Vid investeringar avsätts särskilda medel för konstutsmyckning (1 % av byggnadsinvesteringen).

Under det senaste året har det inte varit någon större investeringsvolym. I de fall det blir aktuellt är flera personer involverade (kulturstrateg, konstsamordnare, konstprojektledare) i förberedelserna för inköpen. Dessa diskuterar tillvägagångssättet, bedömning om det finns behov av ett heltäckande konstprogram, går igenom olika förslag och möjligheter.

Vid större upphandlingar medverkar även inköpsavdelningen inom LoV¹ i processen.

- Konstinköp via ordinarie konstbudget

¹ Lednings- och verksamhetsstöd

För år 2017 var budgeten ca 560 000:-.

Enheten för kulturutveckling köper in konst direkt. Enheten strävar efter att ha en spridning på flera gallerier och över landet. En genomgång av köpen under 2017 visar på en god spridning.

Idag är inte processer nedskrivna för hur inköpsarbetet skall bedrivas vid konstinköp. Inom kulturutveckling pågår ett arbete med att ta fram ett utkast till konstpolicy/riktlinjer för konstnärlig gestaltning. Det är framförallt viktigt inför kommande större investeringar inom ramen för framtidsbygget.

Avdelningschefen för kulturutveckling har attesträtt upp till 500 000 kr. Därutöver förvaltningschef.

2.2.2. Kommentarer

Regionstyrelsen måste se till att övergripande riktlinjer färdigställs och beslutas.

En genomgång av konstinköpen 2017 visar på en god spridning på flera gallerier och landet, vilket är en viktig parameter i en god intern kontroll.

2.3. Konsthantering

2.3.1. Iakttagelser

Riktlinjer

Ett resultat av tidigare granskningar var att rutiner togs fram som klargjorde vilket ansvar som enheten för kulturutveckling skulle ha och vad som förväntades av verksamheterna. På regionens hemsida finns ett flertal dokument som syftar till att stödja konsthanteringen.

Enheten för kulturutveckling ska bland annat föra ett register över Region Gävleborgs konstbestånd och svara för inköp, registrering, märkning, placering, omflyttning, inventering, vård och eventuell avyttring av konst.

Verksamhet som erhållit konst ska rapportera förändringar som kan påverka uppgifter i registret samt förändringar i övrigt. Enligt riktlinjerna skall även verksamheterna vara behjälpliga med inventeringar som skall utföras vart tredje år efter initiativ från enheten för kulturutveckling.

På hemsidan är det även möjligt att beställa konsthantering, t ex önskemål om ny konst, trasig eller försvunnen konst, hämtning av konst etc. Webbformulären kan fyllas i direkt och skickas till enheten för kulturutveckling.

Praktisk hantering

Ett omfattande inventeringsarbete genomfördes under åren 2008-2009. Resultatet matades in i en databas. Vid genomgång av registret kan konstateras att strukturen i registret inte är enhetlig vilket gör att konsten inte är sökbar på ett enkelt sätt. Dessutom är registret till vissa delar inaktuellt då enheter finns med som inte existerar i dagsläget. Konst finns registrerade på dessa enheter.

Under våren 2017 genomfördes en upphandling av ett nytt konstregister för att förbättra och utveckla hantering och uppföljning av konstsamlingen. Systemet levererades under sommaren 2017. Det har varit en del initiala problem som enheten nu arbetar för att lösa tillsammans med leverantören. Tidigare inlagda uppgifter har förts över till det nya systemet. Samtidigt sker inventeringar löpande allteftersom medarbetare från verksamhetsområde konst besöker enheter med ny konst eller i samband med omflyttningar. Foton tas löpande på konst som inventeras/köps in.

Värdefull och känslig konst säkras löpande och skyddas på olika sätt.

Av totalt ca 18 000 konstverk finns ca 6000 verk i lager/förråd. Dessa är förtecknade i registret. Lagren/förråden är låsta och larmade och ett begränsat antal personer har behörighet till lagren.

I dagsläget är det tydligt att det inte blivit som tänkt. Verksamheterna skulle exempelvis genomföra inventeringar vart tredje år på initiativ av kulturutveckling. Detta har inte fungerat. Få verksamheter inventerar sin konst regelbundet.

Enheten för kulturutveckling lånar ut konst vid olika tillfällen. I dessa fall skrivs avtal. Vid granskningstillfället finns avtal med Gävle konstcentrum samt Folkbiblioteket i Sandviken. Diskussioner pågår även med Folkteatern Gävleborg samt Oslo.

2.3.1.1. Stickprovskontroller

Inom ramen för granskningen har två separata stickprovskontroller gjorts, i syfte att kontrollera huruvida konstverken i aktuella lokaler överensstämmer med uppgifter i Region Gävleborgs register.

Den ena kontrollen avser ett urval av 13 konstverk som av regionen bedömts tillhöra inventeringskategori 1, det vill säga särskilt känsliga konstverk. Genomförd kontroll visar att de utvalda objekten återfinns på angivna platser. Vi noterar dock att ett konstverk återfinns på en annan våning i aktuell byggnad (Teknikparken) än vad som framgår av förteckningen. Ytterligare ett konstverk som enligt förteckningen ska finnas i ett konferensrum på preopverksamheten på Gävle sjukhus har vi inte kunnat granska, då aktuell avdelning informerar om att där inte finns något sådant konferensrum. Märkningen avseende placering av dessa två konstverk bör därför ses över och eventuellt tydliggöras.

Vi noterar att de kontrollerade objekten samt övrig konst på de granskade platserna är skyddade utifrån behov. Exempelvis är träkonstverk fastskruvade, vissa målningar skyddade med plexiglasskiva etc. Samtlig kontrollerad konst är märkt med namn på konstverk och konstnär.

Den andra kontrollen som gjorts avser samtlig konst som återfinns på Region Gävleborgs förteckning över konstverk på fyra av regionens enheter. De enheter som valdes ut för kontroll var:

- Folktandvården Andersberg
- Hjälpmedel SAM
- Södertulls hälsocentral
- Företagshälsan Gävleborg

I samband med vår stickprovsgranskning genomförde verksamhetsområde konst en konstinventering där samtliga verk mättes, fotades och placeringsnoterades i syfte att uppdatera registret. Verkens ID-märkning kontrollerades samtidigt och justerades i de fall konstverken var märkta med gamla ID-nummer alternativt helt saknade ID-nummer.

Nedan följer en kortfattad redogörelse för respektive enhet.

Folktandvården Andersberg

Samtliga elva konstverk registrerade i databasen återfanns i Folktandvårdens lokaler.

Vissa verk var märkta med gammalt ID-nummer alternativt saknade helt ID-nummer vid märkningen.

Hjälpmedel SAM

Samtliga 24 konstverk registrerade i databasen återfanns i Hjälpmedel SAMs lokaler.

Vissa verk var märkta med gammalt ID-nummer alternativt saknade helt ID-nummer vid märkningen.

Sex av verken på listan hade specificering av placering i lokalen. Två av dessa överensstämde inte med var de faktiskt återfanns.

Företagshälsan Gävleborg

Företagshälsan finns på flera orter. Endast verk placerade vid Företagshälsan i Gävle har i denna granskning kontrollerats. Av 43 konstverk registrerade i databasen återfanns 42 i lokalen. Ett verk saknades.

Vissa verk var märkta med gammalt ID-nummer alternativt saknade helt ID-nummer vid märkningen.

Några av verken på listan hade specificering av placering i lokalen. Vissa av dessa överensstämde med var de faktiskt återfanns, vissa stämde inte.

Ett verk som återfanns i lokalen fanns inte med i registret att finnas hos Företagshälsan. Enheten för kulturutvecklings kontroll i databasen visade att verket var registrerat att finnas på Sandvikens sjukhus.

Södertulls Hälsocentral

Av totalt 45 konstverk registrerade i databasen återfanns 32 i lokalen. Ett av dessa noterades i praktiken vara märkt med fel ID-nummer och namn på konstnär såväl som verk. Ett av de kontrollerade verken, en skulptur, saknade märkning men efter enheten för kulturutvecklings kontroll i databasen kunde konstateras att det var en av de två skulpturer som enligt registret ska finnas på Södertulls hälsocentral. Två av verken som ej återfanns vid granskningen hade i registret notering "saknas 05".

Vissa verk var märkta med gammalt ID-nummer alternativt saknade helt ID-nummer vid märkningen.

Noteras bör att vi, med anledning av pågående patientbesök, vid granskningen inte hade åtkomst till samtliga rum. Detta innebär att konstverk kan finnas i rum vi inte hade möjlighet att få tillträde till.

Några av verken hade i registret specificering av placering i lokalen. Fyra av dessa ska, enligt listan, finnas i rum vi inte hade tillgång till. I övrigt stämde verkens placeringar överens med vad som framgick i registret.

Tolv verk som återfanns i lokalen fanns inte med i registret att finnas hos Södertulls hälsocentral. Några av dessa verk visade sig på olika sätt vara registrerade på Södertull, dock ej på hälsocentralen. En tänkbar förklaring är att verken flyttats runt i huset och mellan enheter/våningar genom årens lopp.

2.3.2. Kommentarer

Åtgärderna för ett antal år sedan syftade till att bygga ett centralt register över regionens konstbestånd och att registret skulle vara aktuellt efter omfattande inventeringar. Så har det inte blivit.

Regionstyrelsen bör tillse att det nya konstregistret möjliggör en kontroll över regionens konstsamling. För att det skall fungera som tänkt är det väsentligt att inventeringar genomförs på ett mer systematiskt sätt framöver. I detta fall bör styrelsen tydliggöra det ansvar som enheten för kulturutveckling respektive det ansvar som verksamheterna har.

Konst lånas i dagsläget ut till verksamheter utanför regionen. I kommentarerna till regionstyrelsens reglemente (4§) anges att ”den interna konstverksamheten ska tillhandahålla konstnärlig miljögestaltning i de lokaler där landstingets olika verksamheter bedrivs. Konsten är till för patienter, anhöriga och andra besökare. Men också för de medarbetare som vistas i lokalerna”. Den utlåning som idag sker har således inte ett tydligt stöd i reglementet.

Vi noterar i stickprovsgranskningen att Region Gävleborgs konstregister inte fullt ut stämmer överens med verkens placering i regionens enheter/lokaler. Vi ser positivt på att det pågår ett löpande arbete med att inventera konsten i syfte att uppdatera registret med aktuella uppgifter och ser det som väsentligt att regionstyrelsen säkerställer att detta arbete fullföljs. Styrelsen behöver även säkerställa att konstinventering genomförs vart tredje år såsom framgår av gällande riktlinjer. Ansvaret för inventeringen bör således klargöras/förtydligas.

2018-03-27

Karin Magnusson
Uppdragsledare

Lars-Åke Ullström
Projektledare